

CALAMITEITENPLAN 2025

WATERSCHAP DE DOMMEL

Proces Calamiteiten zorg (CZ)

Manager : Harold van de Waardt
Auteur : Elise Quinten (Adviseur crisisbeheersing)
Betrokkenen : Leden klankbordgroep crisisbeheersing Dommel

Zaaknummer : 326537
Documentnummer : 327894

Versie : 6.0.0.
Datum : 1 oktober 2025
Status : Concept
Vastgesteld door : formele vaststelling volgt in 1^e kwartaal 2026
In gebruik vanaf : 1 november 2025

Versie- en wijzigingenbeheer

Wijzigingen in dit plan leiden tot een nieuw versienummer. De meest actuele versie is beschikbaar via Spraakwater, Ibabs ('gedeelde folder' Calamiteitenzorg). Derden kunnen het calamiteitenplan desgewenst opvragen via www.dommel.nl

Mutatieoverzicht

Versienummer	Beschrijving van de wijzigingen	Datum
1.0.0	Definitieve versie	2004
2.0.0	Definitieve versie	2008
3.0.0	Definitieve versie	2012
4.0.0	Definitieve versie	2016
5.0.0	Definitieve versie	2020
6.0.0	Definitieve versie Aanpassingen: - Div. tekstuele aanpassingen - Div. operationele wijzigingen, zoals wijze van openen gebouw - Wettelijke kaders aangepast o.b.v. de Omgevingswet (voorheen Waterwet) - Wijzigingen uit regionale en landelijke planvorming verwerkt (zoals Handboek Bijstand Unie van Waterschappen en Regionale Crisisplannen veiligheidsregio's) - Samenstelling conference call (CMI, L-WRT, L-WOT en adviseur crisisbeheersing) - Opschalingscriteria herzien - Convenant met Meldkamer Oost-Brabant is vervangen door convenant met Meldkamer Water Rijkswaterstaat - Rol Officier van Dienst-Water belegd bij Leiders WRT i.p.v. gebiedsbeheerders - Coördinatie in fase 3 en 4 enkel bij watergraaf i.p.v. watergraaf en secretaris-directeur - Multirollen aangepast naar opschalingsfunctionarissen - Informatiemanagement: onderbouwing van besluiten in LCMS opnemen - Bestuurlijke besluitvorming door watergraaf (noodbevoegdheid) of voorzitter WBT (i.p.v. DB) Toevoegingen: - Uitgangspunten opschaling calamiteitenorganisatie - Knoppenmodel: een flexibele calamiteitenorganisatie passend bij de aard van de calamiteit - Onderscheid tussen bestuurlijke informatielijn en coördinatielijn - Vier bestuurlijke rollen (boegbeeld, communicator, beslisser, verantwoordelijke): coördinatie via de watergraaf - Afvaardiging GBT en RBT wordt situationeel bepaald - aan technisch voorzitter WBT wordt situationeel bepaald - Proces bestuurszaken wordt geïnformeerd bij elke opschaling - Liaison WOT naar het WBT - SISOS-methode bij crisiscommunicatie - Werkwijze met betrekking tot aanvraag Waterschap Hulp Team - Afstemmen evaluatiebehoefte na elke calamiteit in PHO - Adviseur Crisisbeheersing standaard bezetting in alle calamiteitenteams - Rol Coördinator Nazorg in nafase - Gebruik maken van de ruimtes van het WKC / WOC tijdens calamiteiten - Protocol IWBT (Unie van Waterschappen)	2025

Inhoudsopgave

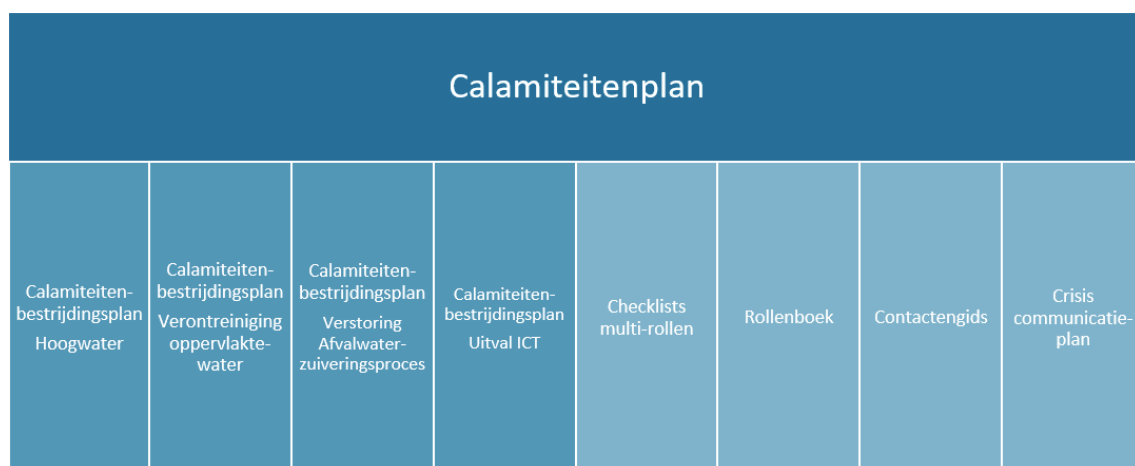
1	Inleiding	3
1.1	Planstructuur	3
1.2	Doel	4
1.3	Definities	4
1.4	Kenmerken van een calamiteit	4
1.5	Uitgangspunten voor opschaling	5
1.6	Leeswijzer	6
2	Calamiteiten en risico's	7
3	Crisismanagementproces 'Melding & alarmering'	9
3.1	Melding & alarmering	9
3.2	Informeren gemeente / veiligheidsregio	10
3.3	Informeren buurwaterschappen / Rijkswaterstaat	10
3.4	Bereik- en beschikbaarheid	11
4	Crisismanagementproces 'Op- & afschaling'	13
5	Crisismanagementproces 'Leiding en coördinatie'	15
5.1	Organisatiestructuur calamiteitenorganisatie	15
5.2	Coördinatiefasen en -teams	16
5.3	Samenwerking waterbeheerders	20
5.4	Samenwerking veiligheidsregio's	22
5.5	Samenwerking België	25
6	Crisismanagementproces 'Informatiemanagement'	26
6.1	Waterschap	26
6.2	Veiligheidsregio	26
6.3	Verslaglegging en archivering	27
7	Crisismanagementproces 'Crisiscommunicatie'	28
8	Crisismanagementproces nafase	30
8.1	Overdracht reguliere organisatie	30
8.2	Evaluatie	30
9	Relevante crisispartners	31
9.1	Bijstand door derden	32
10	Middelen	34
10.1	Calamiteitenteams	34
10.2	Veldbestrijding	35
11	Kwaliteitsborging	36
Bijlage A	Verzendlijst	37
Bijlage B	Lijst van afkortingen	38

1 Inleiding

1.1 Planstructuur

Dit Calamiteitenplan wordt vastgesteld door het algemeen bestuur van Waterschap De Dommel. Het geeft daarmee invulling aan artikel 19.14 van de Omgevingswet en artikel 3.15 Besluit kwaliteit leefomgeving. Het plan is tevens afgestemd op de Regionale Crisisplannen (RCP's) van veiligheidsregio's en die van andere waterbeheerders in de regio (waterschappen en Rijkswaterstaat).

De multidisciplinaire planstructuur van Calamiteitenzorg bestaat uit het 'hoofdplan', namelijk het Calamiteitenplan. Daaraan zijn vervolgens vier Calamiteitenbestrijdingsplannen (CBP's) verbonden, waarin gedetailleerder een aantal risico's is uitgewerkt en waaraan meerdere 'ondersteunende' documenten¹ zijn gekoppeld. Daarnaast hebben diverse vakgroepen en processen nog hun eigen, monodisciplinaire planvorming, ter ondersteuning van hun bijdrage aan de bestrijding van calamiteiten.

Figuur 1: planstructuur Calamiteitenzorg

Het Calamiteitenplan past als onderdeel binnen de veiligheidsketen in de derde, vierde en (klein stukje van) de vijfde schakel. Deze 3 schakels vormen gezamenlijk 'crisisbeheersing':

Figuur 2: de veiligheidsketen (landelijk model)

De veiligheidsketen is onderdeel van het landelijke meerlaags veiligheidsbeleid (zoals in het Waterbeheerplan² toegelicht).

¹ Het Crisiscommunicatieplan is een monodisciplinair plan van het proces Communicatie, echter raakt dit plan dusdanig de calamiteitenorganisatie dat het toch benoemd wordt.

² Waterbeheerplan 2022-2027, 'Water als basis voor een toekomstbestendige leefomgeving'.

1.2 Doel

Het Calamiteitenplan is bedoeld als leidraad voor de crisismanagementprocessen 'Melding & alarmering, Op- & afschaling', 'Leiding & coördinatie', 'Informatiemanagement' en 'Crisiscommunicatie' en 'Nafase' tijdens de bestrijding van calamiteiten. Incidenten (spoedeisend maar geen bijzondere leiding & coördinatie nodig) vallen buiten dit Calamiteitenplan.

Voor dit plan en de opschalingsstructuur van de calamiteitenorganisatie in het bijzonder, is flexibiliteit de basis: een flexibele calamiteitenorganisatie passend bij de aard van de calamiteit. Afhankelijk van de concrete behoefte kunnen één of meerdere delen worden toegepast.

1.3 Definities

- Calamiteit:
 - Omstandigheden waardoor de goede staat van een of meer waterstaatswerken onmiddellijk en ernstig in het ongerede is of dreigt te geraken;
 - Omstandigheden die de uitvoering van de kerntaken van het waterschap bedreigen; waarbij, tijdelijk en multidisciplinair, eenhoofdige leiding en coördinatie van de inzet van mensen, middelen en informatievoorziening door het waterschap, vereist zijn.
- Opschalingsfunctionarissen: (ontkleurde) rollen in de calamiteitenorganisatie die betrekking hebben op leiding & coördinatie, informatiemanagement en liaisons naar de veiligheidsregio's.

1.4 Kenmerken van een calamiteit

Typerend voor een calamiteit zijn vaak één of meerdere van onderstaande kenmerken. Dat wil niet zeggen, dat wanneer sprake is van deze kenmerken, dit per definitie tot opschaling leidt. De keuze om op te schalen (en weer af te schalen) is nadrukkelijk een samenspel tussen de reguliere organisatie ('die de hulpvraag uit') en de voorzitters in de calamiteitenorganisatie op de diverse niveaus (beslissingsbevoegden).

- Een (dreigend) onbeheersbare situatie, mogelijk met impact op andere interne processen en/of met externe impact, al dan niet met tegengestelde belangen;
- Risico op schade:
 - gezondheid van mens en dier;
 - milieu;
 - imago / vertrouwen in het overheidsoptreden;
 - juridisch (niet kunnen voldoen aan wet- en regelgeving);
 - financieel (zowel van de gevolgen van de calamiteit als van de maatregelen die nodig zijn om de situatie te herstellen) en waarin de (kaders van de) begroting niet voorziet(n).
- Vastgesteld, bestaand bestuurlijk beleid en/of gangbare procedures die niet volstaan om de situatie te beheersen en terug te keren naar de normale situatie;

- Behoeftte aan snelle en integrale besluitvorming en uitvoering van maatregelen, omdat beslissingen en maatregelen in meerdere processen nodig zijn en die op elkaar (kunnen) ingrijpen en coördinatie vragen;
- Samenwerking met/optreden door andere overheden en crisispartners vanuit verschillende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden is nodig om de calamiteit effectief te bestrijden.

1.5 Uitgangspunten voor opschaling

De omschreven definitie en bijbehorende kenmerken van een calamiteit maken dat voor veel situaties opgeschaald kan worden. Opschaling doet echter een beroep op een groot aantal extra opschalingsfunctionarissen, waardoor elders in de organisatie in het reguliere werkproces andere knelpunten in de voortgang kunnen ontstaan. Daarom wordt voor de opschaling naar de calamiteitenorganisatie een aantal bijbehorende uitgangspunten gehanteerd:

- Verantwoordelijkheid voor de bedrijfscontinuïteit in de reguliere organisatie (processen) is onderdeel van risicobeheersing (stap 1 en 2 uit de veiligheidsketen, zie paragraaf 1.1.) en ligt daarmee in de processen zelf. Ieder proces is verantwoordelijk voor het opstellen van een risicobeeld in het proces, waarbij inzichtelijk wordt gemaakt voor welke restrisico's in voorkomende gevallen mogelijk een beroep op opschaling van de calamiteitenorganisatie wordt gedaan. Uitgangspunt is dat deze risico-acceptatie ook bestuurlijk in de reguliere organisatie eerst getoetst wordt. De restrisico's worden ter besluitvorming aan het dagelijks bestuur voorgelegd (welke mate van risicobereidheid wordt bestuurlijk geaccepteerd). Daarbij wordt vanuit de reguliere organisatie tevens aangegeven voor welke situaties de generieke calamiteitenorganisatie(structuur) volstaat, en voor welke situaties een aparte scenario-uitwerking (door de reguliere organisatie) moet worden opgesteld, die vervolgens kan worden toegevoegd aan de Calamiteitenbestrijdingsplannen.
- Er wordt niet langer opgeschaald dan strikt noodzakelijk (ook als de situatie nog niet is teruggebracht naar zijn oorspronkelijke situatie of een 'nieuwe' normale situatie): het is aan de reguliere organisatie om zo snel mogelijk de regie in de reguliere processen terug te pakken en verder te organiseren;
- De reguliere organisatie is verantwoordelijk voor de kwaliteit en beschikbaarheid van inhoudelijk advies / uitvoering van maatregelen in de calamiteitenorganisatie en daarbij behorend inhoudelijk personeel;
- De calamiteitenorganisatie faciliteert de reguliere organisatie met bijzondere mandaten, een specifieke werkwijze, procedure en ondersteunend personeel (de zogenaamde opschalingsfunctionarissen);
- Opschaling betekent niet dat alle besluiten steeds in het overleg van een calamiteitenteam genomen moeten worden. De calamiteitenorganisatie werkt informatie gestuurd. Het is daarom aan de voorzitters van de teams om te bepalen wanneer ze inzet van een calamiteitenteam nodig hebben voor hun besluitvorming,

of wanneer ze deze zelfstandig, zo nodig na bilaterale afstemming buiten een calamiteitenteam om, besluiten nemen.

- Ook voor inhoudelijke betrokkenen geldt dat zij tijdens een opschaling van de calamiteitenorganisatie gewoon maatregelen kunnen nemen, zonder dat deze steeds eerst in een calamiteitenteam moeten worden voorgelegd. Dit zijn de zogenaamde 'geen spijt maatregelen'. Maatregelen met een zekere mate van impact op anderen (in- en extern), conflicterende belangen of bijv. grote financiële en/of juridische gevolgen, worden wel voorgelegd aan de beslissingsbevoegde op het betreffende opgeschaalde niveau, voordat zij deze zelfstandig uitvoeren.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de soorten calamiteiten en risico's waarvoor opschaling naar de calamiteitenorganisatie een optie is. Vervolgens wordt in de hoofdstukken 3 tot en met 8 een uitwerking gegeven van de crisismanagementprocessen³. In hoofdstuk 9 en 10 wordt ingegaan op respectievelijk de relevante crisispartners en inzetbare middelen. Ten slotte wordt in het laatste hoofdstuk aangegeven hoe de kwaliteit van de calamiteitenorganisatie wordt geborgd.

In dit Calamiteitenplan wordt veelvuldig verwezen naar diverse werkwijzers en interne regelingen (bijv. rollenboek). Deze documenten zijn enkel voor de eigen organisatie relevant en zijn te vinden op Spraakwater/Calamiteiten en in de gedeelde folder 'Calamiteitenzorg' in iBabs.

Contactgegevens van mensen en organisaties zijn (omwille van privacy gevoelige informatie), opgenomen in de 'Contactengids', die enkel voor de eigen organisatie beschikbaar is.

³ De processen 'Crisiscommunicatie' en 'Nafase' behoren formeel gezien niet tot landelijke crisismanagement-processen. In dit calamiteitenplan worden ze wel als crisismanagementprocessen benoemd omdat ze bijdragen aan het geheel van crisismanagement.

2 Calamiteiten en risico's

Het begrip 'calamiteit' is in hoofdstuk 1 van dit plan reeds gedefinieerd. Waterschap De Dommel verstaat onder risico een combinatie van de kans dat een ongewenste situatie zich voordoet en het effect op de omgeving die dat vervolgens heeft (risico = kans x effect). De meeste risico's worden in de reguliere processen beheerst (preventief dan wel repressief). Sommige risico's hebben echter een dusdanige hoge urgentie dat snelheid in besluitvorming en extra leiding en coördinatie nodig is, waardoor opschaling naar de calamiteitenorganisatie nodig kan zijn.

In onderstaande tabel staan risico's waarvan de kans groot is dat zij met inzet van de Calamiteitenorganisatie worden bestreden (niet limitatief).

Taak / Doelstelling	Calamiteiten / risico's	Gevolgen
a. Voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste^{4,5}.	- Wateroverlast/ -tekort a.g.v.: - Hoogwater a.g.v. langdurige neerslag / aanvoer in het regionaal systeem en/of een hoogwatergolf op de Maas (en mogelijk overstroming en/of dijkdoorbraak (kering) tot gevolg) - Extreme (kortstondige) neerslag - Falen waterstaatswerken (o.a. hoogwatervoorzieningen, gemalen)	- Menselijk leed (Volksgezondheid) - Dierlijk leed - Economische schade (financieel / materieel) - Cultuurhistorische schade - Milieuschade - Bestuurlijke en politieke schade (imago / vertrouwen in overheidsoptreden) - Juridische aansprakelijkheid
b. Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen.	- Verontreiniging oppervlaktewateren a.g.v.: - Lozingen (industrie, bluswater) - Illegale lozingen (bijv. grootschalige dumping drugsafval) - Ongevallen in/op/aan het water in de transportsector (weg en spoor) - Verstoring kwaliteit effluent RWZI - Ziekteverwekkers voor mens en dier en overige plagen - Nucleaire ongevallen - Verontreiniging waterbodems - Verontreiniging grondwater - Verstoring afvalwaterzuiveringsproces: - (Pers)leidingbreuk	- Menselijk leed (Volksgezondheid) - Dierlijk leed - Economische schade (financieel / materieel) - Milieuschade - Bestuurlijke en politieke schade (imago / vertrouwen in overheidsoptreden) - Juridische aansprakelijkheid

⁴ Waterschaarste (ook wel 'droogte' genoemd) is een structureel probleem (zowel grond- als oppervlaktewater). De bestrijding daarvan is in de reguliere organisatie geborgd en wordt daardoor niet als calamiteit aangemerkt. Voor de bestrijding ervan wordt onder andere aangesloten bij het RDO (Regionaal Droogte Overleg).

⁵ De te nemen maatregelen voor overstromingsrisico's zijn vastgelegd het calamiteitenbestrijdingsplan Hoogwater. De gedetailleerde uitwerking van de bestrijdingsmaatregelen zijn te vinden in het Actieplan Hoogwater.

	- Verstoring kwaliteit influent RWZI - Uitval RWZI en of gemalen - Dreigende sliboverstort - Gasexplosie (alarm) - Riooloverstorten en (pers)leidingbreuken met afstroom naar (kwetsbare) oppervlaktewateren	
c. Vervuiling van maatschappelijke functies door watersystemen.	- Ongevallen op het water⁶ (nautisch beheer → bijv. kanovaart)	- Menselijk leed (Volksgezondheid) - Economische schade (financieel / materieel) - Bestuurlijke en politieke schade (imago / vertrouwen in overheidsoptreden) - Juridische aansprakelijkheid
d. Borgen van bedrijfscontinuïteit	- Grootschalige ICT bedreigingen (hack, uitval, cyber) Een ernstige (technische) verstoring, door bijvoorbeeld (al dan niet moedwillige) van kantoor- of proces- automatisering, zodanig dat deze de continuïteit van de bedrijfsvoering verstoort of bedreigt - Grootschalige uitval energievoorziening - Datalek Verlies, vernietiging of beschadiging van bedrijfsinformatie en of data - Privacy schending Inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van medewerkers / betrokkenen - Grootschalige uitval van personeel Uitval door bijv. een pandemie - Grootschalige, BHV-gerelateerde incidenten	- Menselijk leed (Volksgezondheid) - Economische schade (financieel / materieel) - Bestuurlijke en politieke schade (imago / vertrouwen in overheidsoptreden) - Juridische aansprakelijkheid

Figuur 3: overzicht van mogelijke risico's voor het waterschap.

⁶ Waterschap De Dommel heeft geen vaarwegen in beheer waarop beroepsvaart (vrachtschepen) plaatsvindt. Daarmee is het waterschap geen vaarwegbeheerder, maar nautisch beheerder. De daadwerkelijke redding van personen, behoort tot de taken van de hulpdiensten.

3 Crisismanagementproces ‘Melding & alarmering’

Voor het melden, alarmeren en afhandelen van incidenten en calamiteiten, hanteert het waterschap de volgende uitgangspunten:

- Het waterschap is 24 uur per dag bereikbaar voor incidenten- en calamiteitenmeldingen;
- De snelheid van de afhandeling (bestrijding) staat in verhouding tot de spoedeisendheid en aard van de melding.

3.1 Melding & alarmering

Uitgangspunt is dat meldingen die direct handelen vragen altijd telefonisch gemeld worden.

Interne meldingen

Nadat er zich een incident in de reguliere organisatie voordoet of daar binnenkomt, wordt door hen de afweging gemaakt of dit binnen het reguliere / inhoudelijke werk past of dat hiervoor aanvullende ondersteuning door de calamiteitenorganisatie gewenst dan wel noodzakelijk is. De melding wordt dan doorgezet naar de Coördinator Meldingen en Incidenten (CMI).

Externe meldingen

- Tijdens kantooruren worden externe meldingen aangenomen door het Klant-contactcentrum (KCC) en zo nodig doorgezet naar de processen in de organisatie of de CMI wanneer het gaat om een melding van calamiteuze aard;
- Buiten kantooruren worden alle meldingen aangenomen door Meldkamer Water van Rijkswaterstaat⁷ en vervolgens doorgezet naar de dienstdoende CMI van het waterschap;
- Incidenten/calamiteiten waarbij de hulpdiensten/veiligheidsregio betrokken zijn en die (mogelijk) van invloed zijn op / gevolgen hebben voor de taken van het waterschap, worden zowel tijdens als buiten kantooruren door Meldkamer Water naar de dienstdoende CMI doorgezet.

Zodra het een calamiteit betreft waarvan de verwachting is dat veel mensen het waterschap telefonisch gaan benaderen met (informatieve) meldingen/vragen, vindt actieve communicatie op de website van het waterschap en social media plaats, om ‘onnodige’ dubbele meldingen te voorkomen. Zo nodig wordt voor het afvangen van die meldingen een apart callcenter ingesteld. Daarnaast kan zo nodig buiten kantooruren het antwoordapparaat van een andere tekst worden voorzien⁸. Op deze manier wordt getracht om meer grip te krijgen op extreem veel meldingen.

⁷ Betreft een samenwerkingsverband tussen Waterschap De Dommel en Meldkamer Water van Rijkswaterstaat, vastgelegd in een convenant in gezamenlijkheid met Waterschap Aa en Maas en Waterschap Limburg.

⁸ Het proces Dienstverlening kan zowel het oprichten van een callcenter als het antwoordapparaat realiseren.

3.2 Informeren gemeente / veiligheidsregio

Doel van het informeren van de gemeente en/of veiligheidsregio over de opschaling van het waterschap, is het vroegtijdig meenemen van gemeente(n) en veiligheidsregio bij de calamiteit van het waterschap zodat daar een zelfstandige afweging gemaakt kan worden of dit gevolgen heeft of moet hebben voor de eigen organisatie en moet leiden tot regionale opschaling / afstemming. Indien deze partijen besluiten tot GRIP-opschaling⁹, dan stemt het waterschap vanaf dat moment af met vertegenwoordigers van de verschillende crisispartners in de regionale crisisteams.

Ambtelijk

In beginsel geldt voor het **informeren** van externe partijen over alle interne opschalingen van het waterschap:

- De CMI informeert de calamiteitencoördinator (CaCo) van de meldkamer van de betreffende veiligheidsregio;
- De adviseur crisisbeheersing informeert de Officier van Dienst – Bevolkingszorg, die vervolgens de Ambtenaar Rampenbestrijding (ARB) / AOV (Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid) van de betreffende gemeente(n) informeert, die op zijn beurt zo nodig binnen de gemeente het bestuurlijk niveau informeert.
- De CaCo's en de informatiemanagers van de veiligheidsregio's hebben leesrechten in Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS) van het waterschap. Op deze manier kunnen zij, na melding van de CMI, te allen tijde de meest actuele informatie inzien.

Bestuurlijk

Bij mogelijke bestuurlijke relevantie of behoefte aan contact, worden organisaties zo nodig bestuurlijk door de watergraaf (of andere DB-leden vanuit hun portefeuilles) geïnformeerd. Wanneer sprake is van een opschaling naar één multidisciplinaire (crisis)organisatie, al dan niet met een GRIP-niveau, vindt de verdere formele afstemming plaats binnen de structuur van de veiligheidsregio (zie paragraaf 5.4 Samenwerking veiligheidsregio's).

3.3 Informeren buurwaterschappen / Rijkswaterstaat

De buurwaterschappen en Rijkswaterstaat worden ook geïnformeerd/gealarmeerd over calamiteiten waarvoor de calamiteitenorganisatie is opgeschaald.

- Geïnformeerd vanuit kennisdeling in de reguliere, koude-fase samenwerking (door de adviseur crisisbeheersing);
- Gealarmeerd indien er (mogelijk) impact is (of dreigt) op hun organisatie(s) (door de CMI).

⁹ GRIP: gecoördineerde regionale incidentbestrijding procedure, die per veiligheidsregio in een opschalingsstructuur vertaald is in een Regionaal Crisisplan.

3.4 Bereik- en beschikbaarheid

Waterschap De Dommel kent een wachtdienstregeling¹⁰ die borgt dat het waterschap 24-uur per dag, 365 dagen per jaar bereik- en inzetbaar is voor calamiteitenbestrijding. De wachtdienstregeling geldt voor zowel specifieke rollen in de reguliere organisatie als voor enkele opschalingsfunctionarissen in de calamiteitenorganisatie. Onderstaande tabel geeft weer voor welke rollen in de calamiteitenorganisatie een wachtdienstverplichting geldt.

Rol	Wachtdienst voor	Bereikbaar via	Opkomstlocatie
CMI	Calamiteitenorganisatie	Wachtdienstnummer in Mobile Iron	Locatie onafhankelijk
Leider WRT / OvD-W	Calamiteitenorganisatie	Wachtdienstnummer in Mobile Iron	Ter plaatse van de calamiteit
ICO WRT	Calamiteitenorganisatie	Wachtdienstnummer in Mobile Iron	Ter plaatse van de calamiteit
Leider WOT / AC-W	Calamiteitenorganisatie	Wachtdienstnummer in Mobile Iron	Hoofdkantoor Boxtel
Directeur / Tech vz. WBT	Regulier werk / Calamiteitenorganisatie	Wachtdienstnummer in Mobile Iron	Hoofdkantoor Boxtel

Figuur 3: overzicht opschalingsfunctionarissen met wachtdienstverplichting

De bereik- en beschikbaarheid van de meeste functionarissen binnen calamiteitenteams is niet door middel van wachtdienstverplichting geborgd. Een alarmeringssysteem biedt ondersteuning om zo snel mogelijk meerdere collega's tegelijk te alarmeren. Op basis van de cao¹¹ en de wachtdienstregeling kan door voorzitters van de calamiteitenteams, indien een dreigende en/of langdurige calamiteit dat nodig maakt, alsnog tijdelijk een verplichte bereik- en beschikbaarheid worden opgedragen aan medewerkers die normaliter geen wachtdienst hebben.

Waterschap De Dommel heeft geen 'vastgestelde opkomsttijden' voor medewerkers. De verwachting is dat in de meeste gevallen onder kantoortijden een calamiteitenteam binnen een ½ uur operationeel kan zijn. Buiten kantoortijden zal dit circa 1 tot 1½ uur zijn, de praktijk leert dat de eerste acties in tussentijd al wel genomen worden. Voor een aantal opschalingsfunctionarissen met wachtdienst geldt een streeftijd, vastgelegd in het rollenboek.

Aflossing

Indien een calamiteit langdurige en/of onvoorspelbare inzet van medewerkers vraagt, dan worden zo nodig aflossingsschema's voor de inzet van medewerkers opgesteld. De voorzitters van de calamiteitenteams zullen de betrokken collega's hierop attenderen, de medewerkers hebben zelf een verantwoordelijkheid om dat binnen hun eigen proces / poule te organiseren. Zo nodig zal de manager hierin worden betrokken. De managers zijn uiteindelijk verantwoordelijk om toe te zien op veiligheid & gezondheid van hun medewerkers¹², dit houdt onder andere in tijdige aflossing en vervanging bij

¹⁰ Wachtdienstregeling Waterschap De Dommel, vastgesteld in 2020.

¹¹ 'CAO werken voor waterschappen'

¹² De verantwoordelijkheden op het gebied van veiligheid en gezondheid zijn opgenomen in het Arbobeleid (2025)

werkzaamheden. Zij kunnen zich hierin laten ondersteunen door Veiligheidskundigen vanuit het proces P&O.

4 Crisismanagementproces ‘Op- & afschaling’

Met op- of afschaling wordt bereikt dat effectieve coördinatie op de bestrijdingsmaatregelen en noodzakelijke besluitvorming op het juiste niveau kan plaatsvinden en dat de reguliere organisatie waar nodig gefaciliteerd wordt. In onderstaande tabel wordt beschreven wie op- en afschalingsbevoegdheden¹³ heeft en welke opschalingscriteria en acties daarbij horen.

Coördinatiefase	Op- en afschalingsbevoegdheid	Opschalingscriteria en acties
Potentiële fase 1	CMI	Acties: - CMI stuurt de meest betrokken medewerker ter plaatse om de melding te verifiëren (in beginsel de (wachtdienst)medewerker van het betrokken proces). - CMI belegt een conference call met Leider WRT, Leider WOT en adviseur crisisbeheersing om te bepalen of opschaling nodig is.
Coördinatiefase 1 Uitvoerend niveau Bronbestrijding	Leider WRT	Opschalingscriteria: - Er is, gelet op de urgentie, directe eenhoofdige leiding en coördinatie nodig om multidisciplinaire samenwerking tussen meerdere processen te borgen en proces-overstijgende besluiten en maatregelen te kunnen nemen; - Er is afstemming met crisispartners nodig. Acties: - CMI informeert via het alarmeringssysteem de gehele calamiteitenorganisatie over opschaling naar fase 1 en verwijst naar LCMS; - Leider WOT informeert direct de dienstdoende directeur en watergraaf over opschaling naar fase 1 en stemt af op welke (vaste) momenten men wordt geïnformeerd over het verloop van de calamiteit; - Dienstdoende directeur informeert het DB en zo nodig het AB. - CMI informeert de meldkamers van de veiligheidsregio's, zodat zij eventuele gevolgen voor een regionale opschaling kunnen bepalen.
Coördinatiefase 2 Tactisch niveau Effectbestrijding	Leider WOT	Opschalingscriteria: <i>Aanvullend op de criteria bij fase 1</i> (mogelijk) Bedreiging op het welzijn van mensen, dieren en/of milieu; (bedreiging tot) Aantasting van de werking van waterstaatswerken, waterschapstaken en/of bedrijfscontinuïteit; (dreigende) Schaarste in de voor de bestrijding van de calamiteit benodigde capaciteit (mens/middelen/materieel); - Veel media-relevantie; - Onrust in de omgeving. Acties: - Leider WOT informeert direct de dienstdoende directeur en de watergraaf over de opschaling naar fase 2 en stemt af op welke (vaste) momenten men wordt geïnformeerd over het verloop van de calamiteit. - Dienstdoende directeur informeert het DB en zo nodig het AB.

¹³ In de Bestuurlijke bevoegdhedenregeling zijn voor verschillende rollen waar nodig bevoegdheden vertaald naar mandaten.

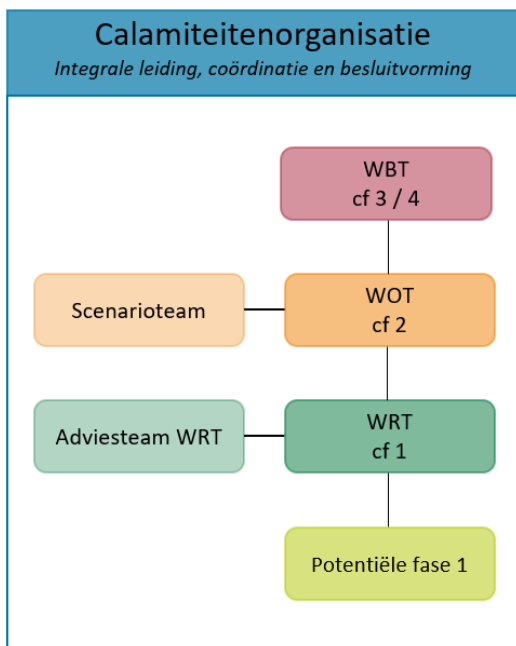
		• CMI informeert de meldkamers van de veiligheidsregio's, zodat zij eventuele gevolgen voor een regionale opschaling kunnen bepalen.
Coördinatiefase 3 Calamiteit < gemeente / waterbeheerder Strategisch (bestuurlijk) niveau	Watergraaf	Opschalingscriteria: <i>Aanvullend op de criteria bij fase 2</i> • Coördinatie op bestuurlijk niveau is van toepassing als de calamiteit grote bestuurlijke impact heeft op één of meer van de vier bestuurlijke rollen (boegbeeld, communicator, verantwoordelijke, beslisser). • Besluitvorming op bestuurlijk niveau vindt plaats in het WBT door de voorzitter WBT (gebieds- en/of themaportefeuillehouder kunnen worden gevraagd voor collegiale consultatie) of door noodbevoegdheid toe te passen (watergraaf). Bij bestuurlijke impact kan gedacht worden aan: grote financiële of juridische consequenties, bestrijdingsmaatregelen passen niet binnen wet- en regelgeving en/of bestaand waterschapsbeleid. Acties: • Watergraaf besluit tot opschaling naar fase 3. • Watergraaf zit het WBT bestuurlijk voor en stemt met dienstdoende directeur af of er al dan niet behoefte is aan een technisch voorzitter (directeur). • Watergraaf bepaalt of hij zo nodig portefeuillehouders (thema en/of gebied) betreft in het WBT.
Coördinatiefase 4 Calamiteit > gemeenten / waterbeheerders Strategisch (bestuurlijk) niveau	Watergraaf	Idem als fase 3, alleen betreft het hier om een calamiteit waarbij meerdere gemeenten en/of waterbeheerders betrokken zijn.

Figuur 5: leiding & coördinatie en opschalingscriteria uitgeschreven per coördinatiefase

5 Crisismanagementproces ‘Leiding en coördinatie’

5.1 Organisatiestructuur calamiteitenorganisatie

Het waterschap heeft ten behoeve van de calamiteitenbestrijding een organisatiestructuur met calamiteitenteams voor leiding, coördinatie en besluitvorming, zie navolgende figuur.

Figuur 6: Calamiteitenorganisatie waterschap met opschalingsniveaus en bijbehorende teams.

- Ieder team op elk niveau bestaat uit een aantal functionarissen die bij de coördinatie betrokken is, onderverdeeld naar opschalingsfunctionarissen (standaardbezetting zoals voorzitters en informatiecoördinatoren) en inhoudsdeskundigen (afhankelijk van het scenario).
- De inhoudsdeskundigen vertegenwoordigen het betreffende proces in het calamiteitenteam. Een inhoudsdeskundige kan in meerdere teams acteren, maar bij voorkeur leveren processen dan meerdere collega's, zodat ieder calamiteitenteam goed bediend kan worden. Indien meerdere inhoudsdeskundigen een bijdrage leveren, zijn deze zelf verantwoordelijk voor onderlinge afstemming tijdens de calamiteit.
- Bovenstaande structuur dient als basis. Afhankelijk van de aard, context en werkelijke behoefte is een flexibele inzet mogelijk. Zoals bijvoorbeeld een niet getrapte opschaling, waarbij afhankelijk van de calamiteit direct wordt opgeschaald naar een hoger niveau in plaats van eerst coördinatiefase 1. Of waarbij, ondanks het betreffende opschalingsniveau, niet alle teams worden ingezet zoals die in bovenstaande figuur wel zijn afgebeeld. De werkelijk benodigde inzet bepaalt welke teams actief zijn. Deze inzet van de calamiteitenorganisatie(structuur) wordt het 'knoppenmodel' genoemd.

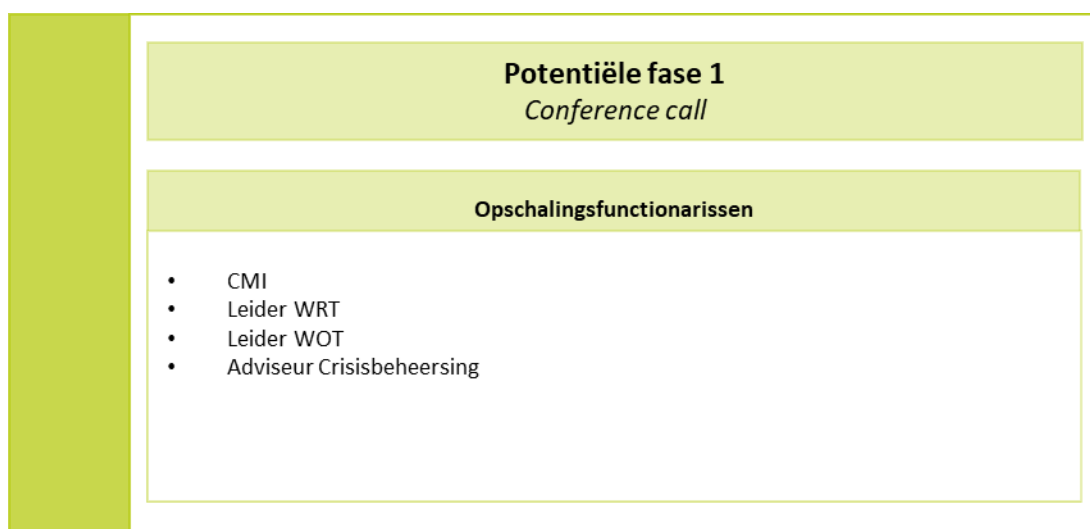
- De calamiteitenteams vergaderen volgens de standaard vergaderagenda die is opgebouwd langs de onderdelen proces-, beeld-, oordeel- en besluitvormingsmethodiek (PBOB).

5.2 Coördinatiefasen en -teams

In onderstaande subparagrafen worden de coördinatiefasen en de bijbehorende calamiteitenteams beschreven. De coördinatiefasen zijn gebaseerd op de landelijk uniforme fasering van de Unie van Waterschappen^{14,15}. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deelnemers in de calamiteitenorganisatie zijn beschreven in het rollenboek. Indien hier specifieke mandaten bij horen, zijn die vastgelegd in de Bestuurlijke bevoegdhedenregeling.

5.2.1 Potentiële fase 1

De CMI belegt een conference call met de Leider WRT, Leider WOT, adviseur crisisbeheersing en zo nodig de meest betrokken medewerker om af te stemmen of opschaling naar fase 1 nodig is. Indien uit de conference call blijkt dat opschaling naar de calamiteitenorganisatie niet nodig is, draagt de CMI de coördinatie over aan een medewerker van het meest betrokken proces. Onder verantwoordelijkheid van de manager van het meest betrokken proces wordt de situatie dan verder afgehandeld, dit betekent ook de coördinatie en informatie richting directie en het bestuurlijk niveau.

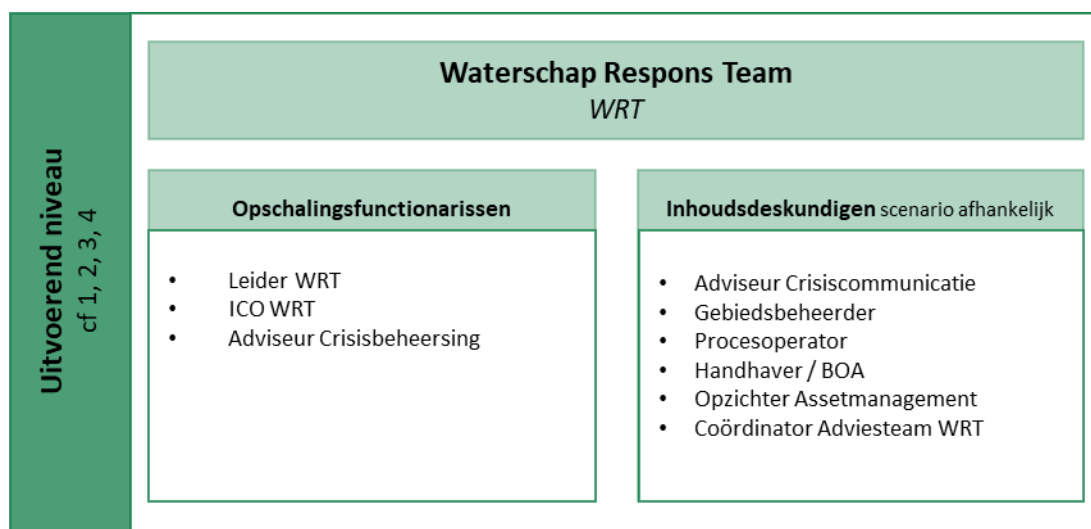
Figuur 7: samenstelling bij potentiële fase 1.

¹⁴ 'Uniforme fasering waterbeheerders', 2012.

¹⁵ Waterschap De Dommel houdt de uniforme fasering aan inclusief een eigen toevoeging van potentiële fase 1 om in een dreigende situatie enige regie te hebben.

5.2.2 Coördinatiefase 1

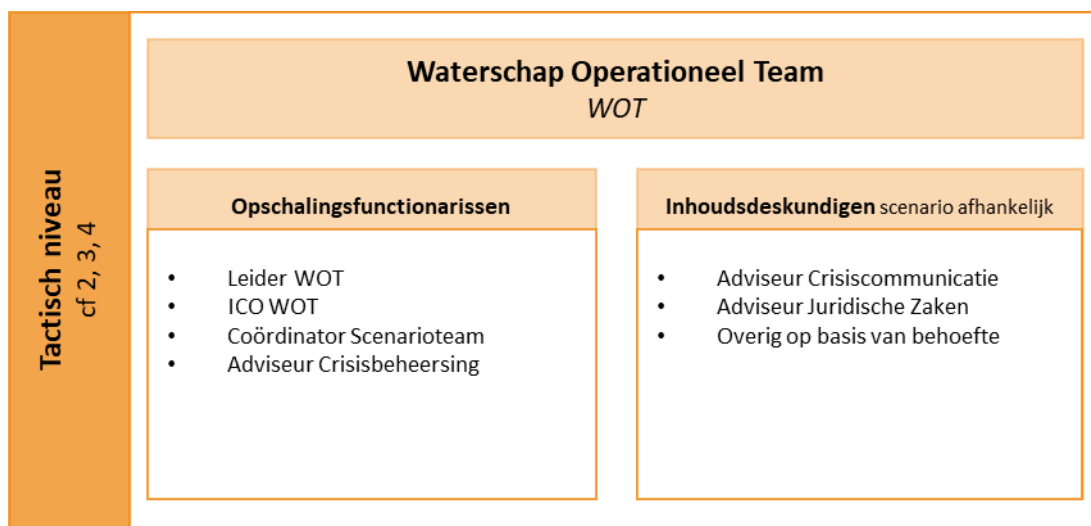
Het WRT, standaard actief bij coördinatiefase 1, optioneel bij 2, 3 en 4, wordt aangestuurd door een Leider WRT. De te nemen maatregelen bij een coördinatiefase 1 passen binnen bestaande beleidskaders. Op basis van behoefte kan het WRT ondersteund worden door het Adviesteam WRT. Het Adviesteam WRT geeft gevraagd en ongevraagd korte termijn advies, met een coördinerende rol voor de Coördinator Adviesteam WRT. De coördinator bepaalt op basis van de adviesvraag welke inhoudsdeskundigen er betrokken moeten worden in het Adviesteam WRT. Het Adviesteam WRT opereert vanaf het hoofdkantoor en gaat doorgaans niet ter plaatse.

Figuur 8: samenstelling calamiteitenteam bij fase 1. De hier getoonde samenstelling is slechts richtinggevend en niet limitatief. De werkelijke behoefte per calamiteit bepaalt de daadwerkelijke samenstelling.

5.2.3 Coördinatiefase 2

De bestrijding in een coördinatiefase 2 wordt gecoördineerd vanuit het WOT. Het WOT is standaard actief bij de coördinatiefase 2 en optioneel bij de fasen 3 en 4 en richt zich vooral op de vertaling van scenario's naar effecten in het gebied en op thema's als (zowel in- als externe) crisiscommunicatie en juridisch advies. Het WOT bereidt eventuele adviezen voor die bestuurlijke besluitvorming vragen. Het WOT wordt ondersteund door een scenarioteam dat de scenario's inhoudelijk voorbereidt en uitwerkt. In het scenarioteam heeft de Coördinator Scenarioteam een coördinerende rol, afhankelijk van het scenario worden daar de benodigde inhoudsdeskundigen bij betrokken.

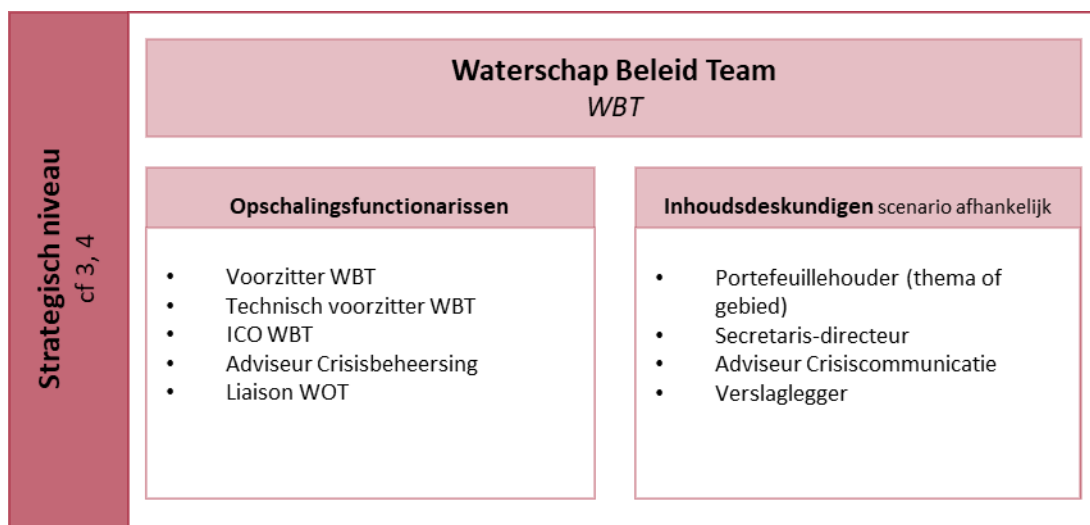
Figuur 9: samenstelling calamiteitenteam bij fase 2. De hier getoonde samenstelling is slechts richtinggevend niet limitatief. De werkelijke behoefte per calamiteit bepaalt de daadwerkelijke samenstelling.

5.2.4 Coördinatiefase 3 en 4

In coördinatiefasen 3 en 4 vindt bestuurlijke coördinatie plaats binnen het Waterschap Beleidsteam (WBT), waar zo nodig ook kaders voor de operationele aanpak door het WRT en WOT worden bepaald. Het WBT wordt voorgezeten door de Voorzitter WBT (deze rol is belegd bij de watergraaf) en de voorzitter is namens het DB gemandateerd om bestuurlijke besluiten te nemen tijdens een calamiteit¹⁶. De voorzitter WBT kan er voor kiezen om een besluit door het DB te laten nemen, maar heeft door het mandaat ook de ruimte om zelf het besluit te nemen. Zo nodig maakt de watergraaf gebruik van de bijzondere (nood)bevoegdheden die hij heeft in geval van calamiteiten. Gebieds- of themaportefeuillehouders kunnen worden gevraagd voor collegiale consultatie in het WBT. Situationeel en op basis van persoonlijke behoefte wordt bepaald of er behoefte is aan een technisch voorzitter WBT. Deze rol wordt zo nodig vervuld door een directeur.

Het WBT richt zich vooral op de bestuurlijke effecten van een calamiteit, op thema's als (crisis)communicatie en juridische kaders, voor zover bestaand beleid daarin niet voorziet.

¹⁶ Geformaliseerd in de DB-vergadering van 21 oktober 2025.

Figuur 10: samenstelling calamiteitenteam bij fase 3 en 4. De hier getoonde samenstelling is slechts richtinggevend en niet limitatief. De werkelijke behoefte per calamiteit bepaalt de daadwerkelijke samenstelling.

Bestuurlijke informatielijn:

Uitgangspunt bij een opschaling:

- De watergraaf wordt over alle opschalingen altijd actief door de Leider WOT telefonisch geïnformeerd ('warm contact'), zodat deze zelf mede kan bepalen of er een, en zo ja welke, bestuurlijke rol te vervullen is;
- DB-leden en zo nodig AB-leden worden over alle opschalingen op hoofdlijn geïnformeerd door de dienstdoende directeur, om te voorkomen dat zij, bijvoorbeeld in hun netwerk, verrast worden over het bestaan van de calamiteit en op informatieachterstand staan.
- Het proces Bestuurszaken wordt bij elke opschaling geïnformeerd. Door hen in een vroeg stadium al te informeren, kunnen zij (tijdig) een inschatting maken wat eventueel de bestuurlijke impact is en hier zo nodig (in afstemming met Leider WOT) op anticiperen.

Bestuurlijke coördinatielijn:

Uitgangspunten bij een opschaling:

- De watergraaf besluit of bestuurlijke coördinatie nodig is / gaat zijn en zo ja, in welke vorm:
 - Inzet van het WB, de voorzitter WB is de watergraaf. De voorzitter WB heeft namens het DB het mandaat om bestuurlijke besluiten te nemen tijdens calamiteiten¹⁷. Bij voorkeur sluit een gebieds- of thema-portefeuillehouder aan voor collegiale consultatie (niet noodzakelijk). De impact van de genomen besluiten wordt in het DB besproken.
 - Inzet noodbevoegdheid door de watergraaf (in geval van direct gevaar voor waterstaatwerken en/of geen tijd om dagelijks bestuur bijeen te roepen).

¹⁷ Geformaliseerd in een DB besluit op 21 oktober 2025.

Indien hiervan gebruik gemaakt wordt, dan informeert de watergraaf hierover Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie. Hierbij wordt zo nodig een juridisch adviseur ter ondersteuning gevraagd.

- Er zijn vier bestuurlijke rollen te onderscheiden: boegbeeld, beslisser, verantwoordelijke of communicator. Bij een opschaling besluit de watergraaf of coördinatie op één of meerdere van deze rollen nodig is. De watergraaf besluit of hij zelf deze rol(len) op zich neemt of deze belegd bij een gebieds- of themaportefeuillehouder. De coördinatie blijft bij de watergraaf.
- De watergraaf bepaalt of er reden is om (zo nodig) contact te leggen met bestuurders van andere overheden (bestuurlijke coördinatie);
- Indien naast bestuurlijke opschaling van het waterschap ook sprake is van opschaling van een GBT (gemeente) of RBT (veiligheidsregio), de watergraaf zo nodig afstemt met andere leden van het dagelijks bestuur hoe zij de deelname in verschillende gremia evt. onderling verdelen. Is er geen sprake van bestuurlijke opschaling binnen het waterschap, dan gaat de watergraaf in beginsel zelf naar het GBT of RBT.

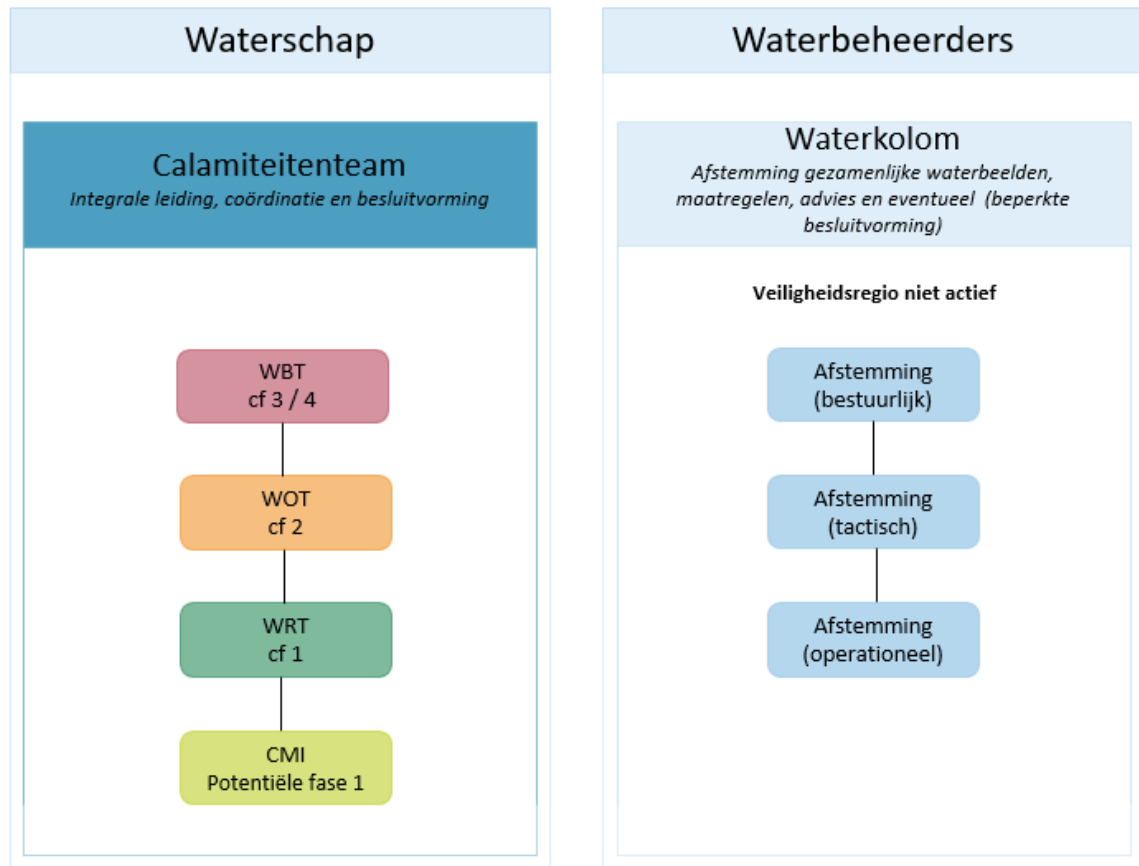
Zo nodig kan een Leider WOT gevraagd worden om kort in het WBT een nadere duiding van de door het WOT aangedragen adviezen / gevraagde bestuurlijke besluiten te duiden en bestuurlijke kaders op te halen. Indien nodig kan er een tweede Leider WOT opgeroepen worden om de rol 'Liaison WOT' naar het WBT te vervullen.

5.3 Samenwerking waterbeheerders

Waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat) stemmen bij calamiteiten die invloed hebben op elkaars beheersgebieden / taakuitoefening maatregelen en eventuele besluiten af:

- Indien veiligheidsregio's (nog) niet zijn opgeschaald, dan vindt rechtstreekse afstemming tussen de betrokken waterbeheerders onderling plaats. Deze afstemming (op alle niveaus) is gericht op het delen van informatie, het creëren van een gezamenlijk waterbeeld, het opstellen van een gezamenlijk wateradvies, het afstemmen van te nemen maatregelen en waar mogelijk het komen tot gezamenlijke besluitvorming. Afhankelijk van beschikbare tijd, zal dit in fysieke overlegvorm zijn, of vindt juist telefonische afstemming plaats. De partijen in de waterkolom kunnen elkaars activiteiten in LCMS koppelen, waardoor zij te allen tijde over de meest actuele informatie beschikken.
- Ook als veiligheidsregio's wel zijn opgeschaald, vindt afstemming tussen de waterbeheerders plaats, bij voorkeur voorafgaand aan het aansluiten in overleggen van regionale crisisteams van de veiligheidsregio's. Onderling wordt ad hoc afgestemd hoe men in die samenwerking met de veiligheidsregio acteert. Het streven is zoveel mogelijk een gezamenlijk wateradvies aan de veiligheidsregio('s) voor te leggen. Als waterschappen elkaar vertegenwoordigen, blijft advies op maat naar verzorgingsgebied van waterbeheerder en veiligheidsregio van belang. Afspraken, advies en duiding worden ook in LCMS vastgelegd en met elkaar gedeeld.

Voor de afstemming tussen de crisisorganisaties van de waterbeheerders, zijn geen formele werkwijzen en/of procedures vastgesteld. In deze afstemming vindt slechts beperkte besluitvorming plaats. Die is veelal gemandateerd aan (de voorzitters van) de crisisteams in de eigen organisatie, dan wel de watergraaf of het dagelijks bestuur als het gaat om de bestuurlijke besluitvorming. Dit betekent dat in bepaalde situaties 'afspraken' uit het gezamenlijke overleg eerst in de eigen organisatie getoetst en zo nodig ter besluitvorming voorgelegd moeten worden.

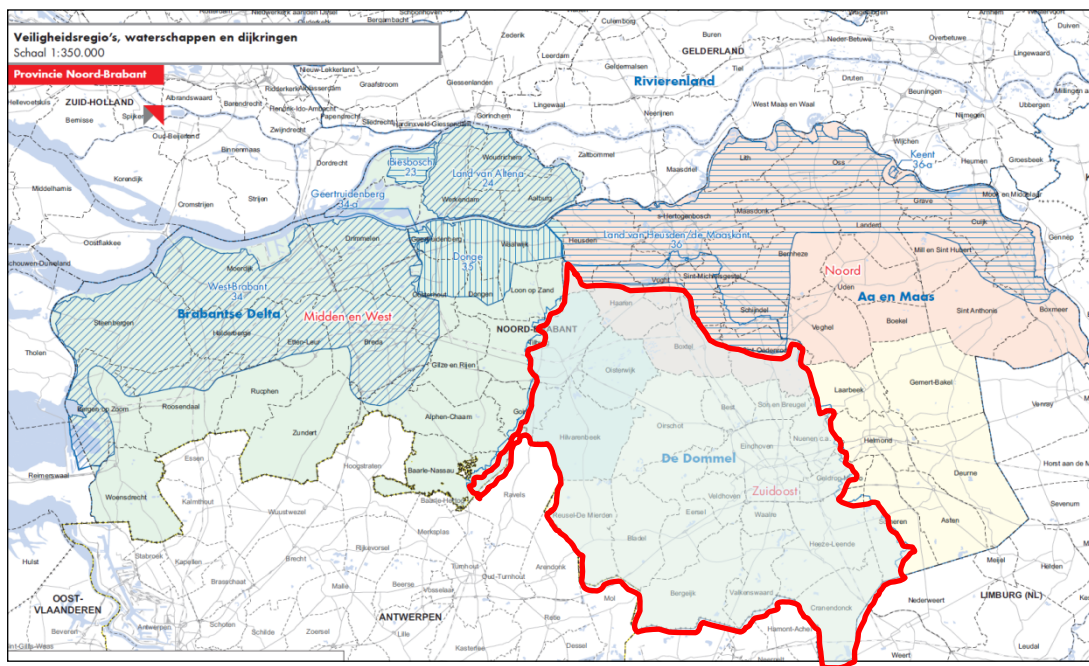

Figuur 11: calamiteitenorganisatie in perspectief samenwerking waterkolom. Vanuit de reguliere organisatie is nog steeds op 'werkvloerniveau' zo nodig sprake van horizontale afstemming met partners. De getoonde structuur gaat vooral over de gezamenlijke beeldoordeel- en (in beperkte mate) besluitvorming.

In beginsel zal veelal de meest betrokken waterbeheerder initiatiefnemer voor de eerste afstemming zijn. De voorzitters van de calamiteitenteams binnen het waterschap zijn verantwoordelijk voor deze afstemming en kunnen zich zo nodig daarin laten ondersteunen. Op uitvoerend niveau is ook rechtstreekse afstemming tussen diverse functionarissen mogelijk. Tijdens een calamiteit horen deze verschillende afstemmingslijnen goed gecoördineerd en centraal bijeengebracht te worden op de diverse niveaus.

5.4 Samenwerking veiligheidsregio's

Waterschap De Dommel is gelegen in de drie Brabantse veiligheidsregio's: Brabant-Noord, Midden- en West-Brabant en Brabant-Zuidoost. In hoofdstuk 3 is beschreven hoe de veiligheidsregio bij calamiteiten van het waterschap geïnformeerd moet worden.

Figuur 12: rood omrande gebied is het beheersgebied van Waterschap De Dommel. Bron: Provincie Noord-Brabant.

5.4.1 Bevoegdheden

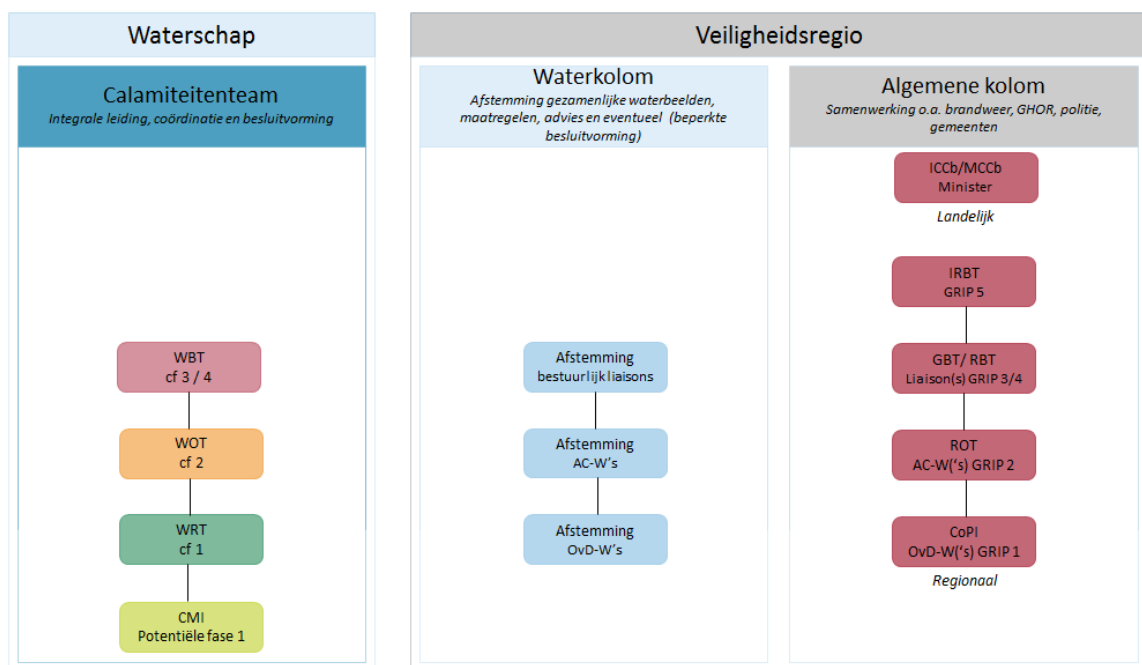
Indien een watercalamiteit de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van (de organisaties in) de veiligheidsregio('s) raakt en daarbij multidisciplinaire coördinatie-behoefte bestaat, wordt afhankelijk van het type incident een passend crisisteam geformeerd en indien nodig Leiding en Coördinatie via de GRIP-structuur opgeschaald. En vice versa. Het is echter niet zo dat opschaling bij de één per definitie leidt tot (hetzelfde niveau van) opschaling bij de ander. Het opschalen naar en binnen de GRIP-structuur is de bevoegdheid van de binnen de crisisorganisatie samenwerkende partijen. De burgemeester – of ingeval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, de voorzitter van de veiligheidsregio – is belast met het opperbevel in geval van een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Zodra afwegingen van waterstaatkundige aard gaan conflicteren met andere maatschappelijke belangen kan de besluitvorming bij een ander bestuursorgaan (gemeente of veiligheidsregio) komen te liggen.

5.4.2 GRIP

Bij grote of complexe incidenten schalen hulpdiensten (brandweer, politie, geneeskundige zorg en bevolkingszorg) op naar één multidisciplinaire (crisis)organisatie. De Calamiteitencoördinator (CaCo), Leider CoPI en Regionaal Operationeel Leider van

de veiligheidsregio's kunnen ook opschalen. Leiding en Coördinatie op deze crisisteam kan worden aangeduid met een GRIP niveau¹⁸. De GRIP-structuur is ontstaan als opschalingstructuur van de zogenoemde algemene keten, bij incidenten die één of meerdere gemeenten treffen. Binnen de algemene keten vallen de hulpverleningsdiensten voor zover deze betrokken zijn bij openbare orde en veiligheid. Afhankelijk van de omvang van een incident vallen deze diensten onder het bevoegd gezag van de burgemeester van de getroffen gemeente (GRIP-1 tot en met 3) óf van de voorzitter van de veiligheidsregio (GRIP-4).

Een aantal veiligheidsregio's heeft specifieke plannen voor de samenwerking met de waterkolom, bijvoorbeeld Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost met het 'Coördinatieplan vitale infrastructuur, sector Waterkolom'. Daarnaast kan in elk regionaal crisisteam een liaison van het waterschap aansluiten, dit is afhankelijk van de aard van de calamiteit. Navolgende figuur en tabel geven weer hoe de organisatiestructuren van het waterschap en veiligheidsregio zich tot elkaar verhouden en hoe de invulling van functionarissen binnen de regionale crisisorganisatie van de veiligheidsregio's door het waterschap wordt ingevuld.

Figuur 13: calamiteitenorganisatie in perspectief van de samenwerking binnen de waterkolom en met veiligheidsregio's (GRIP). De getoonde structuur gaat vooral over de gezamenlijke beeld-, oordeel en (in beperkte mate) besluitvorming. De landelijke opschaling is niet gekoppeld aan de regionale opschaling.

Indien er geen sprake is van multidisciplinair crisisteam, maar wel overleg gewenst is, wordt er veelal gesproken over een 'motorkapoverleg', waarbij het waterschap zo nodig kan aansluiten. In veel gevallen zal hier in beginsel meest betrokken medewerker van het waterschap ter plaatse aansluiten, naar gelang behoefte kan een OvD-W opgeroepen

¹⁸ De GRIP-structuur is geen wettelijke regeling maar is opgenomen in de regionale crisisplannen.

worden voor gecoördineerde afstemming. Ook bij een dreiging kan een veiligheidsregio een beroep doen op de inzet van het waterschap en afhankelijk van de dreiging daar prioritering aan verbinden.

GRIP fase Veiligheidsregio	Team Veiligheidsregio	Liaison waterschap in regionaal team (van veiligheidsregio en/of waterkolom)	Ingevuld door	Opkomstlocatie en streeftijd
1	CoPI	Officier van Dienst Waterschap	Leider WRT	Incidentlocatie, 30 min.
2	ROT	Algemeen Commandant Waterschap	Leider WOT	Kantoor veiligheidsregio, 45 min.
3	GBT	Voorzitter Waterschap	Watergraaf (of loco-watergraaf)	Gemeentehuis, 60 min.
4	RBT	Voorzitter Waterschap	Watergraaf (of loco-watergraaf)	Kantoor veiligheidsregio, 60 min.
5	IRBT	Voorzitter Waterschap	Watergraaf (of loco-watergraaf)	Kantoor veiligheidsregio, 60 min.

Figuur 14: overzicht liaisons waterschap in regionale crisisteam.

In de opschalingsruimtes van de regionale crisisorganisaties van de veiligheidsregio's is voor iedere kolom een zogenaamde sectie beschikbaar, van waaruit de liaisons kunnen opereren. Voor het waterschap is dat de sectie Water- en Scheepvaartzorg. Bij voorkeur nemen de waterschapliaisons een ICO of adviseur mee naar de sectie om ter plaatse snel van advies te worden voorzien, bilaterale afstemming met verschillende kolommen en acties richting de eigen organisatie uit te kunnen zetten. Voor zover dit past binnen de benodigde capaciteit om de eigen calamiteitenorganisatie te bemensen.

Bovenwaterschappelijk / landelijk

Het kan voorkomen dat calamiteiten meerdere waterschappen raakt (bovenwaterschappelijk) of het een calamiteit is van landelijke omvang. De Unie van Waterschappen heeft voor dergelijke calamiteiten een 'protocol IWBT'¹⁹ opgesteld, ten behoeve van leiding en coördinatie. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt op twee niveaus: bovenwaterschappelijk en landelijk.

¹⁹ Protocol IWBT, vastgesteld door de Bestuurlijke Commissie Crisisbeheersing en Integriteit op 31 oktober 2025.

Bovenwaterschappelijk (IWB/IWOT): bij grensoverschrijdende crises tussen waterschappen. Coördinatie via een coördinerend waterschap, L&C-calls, interregionaal operationeel (IWOT) of beleidsteam (IWB).

Landelijk (LWOT/LWB): bij schaalbare crises die alle waterschappen (kunnen) raken; coördinatie via bureau Unie, aansluiting op landelijke crisisstructuren zoals DCC-IenW en KCR2. Een volledige beschrijving van het protocol te vinden op Spraakwater.

Het Nationaal Handboek Crisisbeheersing legt op hoofdlijnen de rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vast van de belangrijkste partijen binnen de nationale crisisstructuur. De kern van deze structuur bestaat uit de Interdepartementale en de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing. De minister van Infrastructuur en Waterstaat is eindverantwoordelijk voor de afstemming van de waterstaatkundige maatregelen. De Directeur-Generaal Rijkswaterstaat is binnen Infrastructuur en Waterstaat portefeuillehouder voor crisisbeheersing. Hij neemt bij een landelijke crisis deel aan de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb) van de waterkolom en kan in voorkomende gevallen – als internationale verplichtingen of bovenregionale belangen dat noodzakelijk maken – aanwijzingen geven aan onder andere de waterschappen. De Unie van Waterschappen werkt aan een Landelijke baseline Leiding & Coördinatie, waarin is vastgelegd hoe de coördinatie tussen de waterschappen loopt bij bovenwaterschappelijke calamiteiten²⁰.

5.5 Samenwerking België

Een deel van het beheersgebied van Waterschap De Dommel grenst aan België. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft overeenkomsten getekend met de Belgische provincies Antwerpen en Limburg op het gebied van samenwerking in rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ook Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant heeft afspraken gemaakt over samenwerking met de Belgische crisispartners. Het waterschap zelf heeft geen concrete samenwerkingsafspraken voor de calamiteitenorganisaties aan weerszijden van de grens gemaakt. Indien internationale afstemming nodig is, kan dat via de veiligheidsregio verlopen.

²⁰ De landelijke baseline Leiding & Coördinatie wordt naar verwachting in 2025 vastgesteld, dit calamiteitenplan wordt daar in de eerstvolgende actualisatieronde op aangepast.

6 Crisismanagementproces 'Informatiemanagement'

Informatiemanagement is cruciaal bij calamiteitenbestrijding. Daarom wordt bij calamiteiten gewerkt volgens de netcentrische werkwijze. Netcentrisch werken (NCW) zorgt dat alle informatie rondom een calamiteit te allen tijde beschikbaar is in één actueel en betrouwbaar gedeeld situatiebeeld. Dit leidt tot een snellere en betere beeld- oordeels- en besluitvorming.

6.1 Waterschap

Het ondersteunende systeem dat het waterschap gebruikt voor zijn netcentrische werkwijze is het LCMS, waarvan het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) beheerder is. Iedere medewerker van het waterschap met een rol in de calamiteitenorganisatie heeft leesrechten in het LCMS. Daarnaast hebben een aantal specifieke rollen schrijfrechten, zoals de CMI's, ICO's en de communicatieadviseurs. Zij kunnen daarmee het LCMS van de juiste informatie voorzien die door medewerkers bij hen wordt aangeleverd. Bij Potentiële fase 1 is de CMI verantwoordelijk om LCMS te vullen met de juiste informatie, dit beperkt zich tot het zogenaamde 'meldingenbeeld'. Vanaf fase 1 is per calamiteitenteam één ICO verantwoordelijk voor het vullen van het LCMS. Indien meerdere calamiteitenteams betrokken zijn is de ICO WOT de regievoerende ICO en voert regie en coördinatie op het situatiebeeld. De regievoerende ICO monitort tevens het LCMS van de crisispartners op relevante informatie voor het WOT en stemt daarover zo nodig af met de collega ICO's van de crisispartners.

Het is noodzakelijk dat de informatie (inclusief besluiten en onderbouwing daarvan) in LCMS te allen tijde actueel is, daarom wordt zo snel mogelijk alle relevante informatie gedeeld in LCMS. De betrokken deelnemers van de calamiteitenteams leveren tijdig actuele informatie aan bij de ICO. Van belang daarbij is het besef dat het LCMS een informatiesysteem is, geen communicatiesysteem. Warm contact tussen betrokkenen op diverse niveaus en in diverse rollen, is essentieel om de informatie in het LCMS te kunnen duiden. Indien er geen gebruik kan worden gemaakt van LCMS (bijvoorbeeld door technische storingen of in het kader van weerbaarheid), vallen de ICO's terug op de fall-back procedure.

6.2 Veiligheidsregio

Alle veiligheidsregio's in Nederland werken volgens de netcentrische werkwijze en maken gebruik van het LCMS. Ten behoeve van de calamiteitenbestrijding is het mogelijk om als waterschap de activiteiten van de veiligheidsregio te lezen en deze zo nodig aan een eigen activiteit te koppelen (vice versa voor de veiligheidsregio). Aan de CMI's en ICO's van Waterschap De Dommel zijn deze lees- en koppelrechten verleend. De liaisons van het waterschap met een rol in de regionale crisisorganisatie van de veiligheidsregio's hebben leesrechten voor de LCMS activiteiten van de veiligheidsregio's. Over de samenwerking in het afstemmen van informatie en het wederzijds gebruik van LCMS-activiteiten heeft het waterschap afspraken gemaakt met de drie Brabantse veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat.

6.3 Verslaglegging en archivering

Meldingenregistratiesysteem

De registratie van meldingen vindt plaats in het digitaal archiveringssysteem. Van daaruit wordt de verdere afhandeling door de procesorganisatie geregistreerd, indien voor de melding uiteindelijk toch geen opschaling plaatsvindt.

Archiveringssysteem

Alle relevante informatie m.b.t. een calamiteit wordt in het digitaal archiveringssysteem gearcheeerd. Gedeeltelijk zullen documenten al tijdens de opschaling hierin verwerkt worden en gedeeltelijk na afschaling (zoals het 'journaal' uit LCMS, of documenten die op andere plekken gedurende de opschaling worden verzameld).

Urenregistratie / financiële verplichtingen

Het is van belang dat betrokken medewerkers hun uren en uitgaven goed vastleggen in het daarvoor geldende tijdregistratie- en ordersysteem, in verband met het mogelijk verhalen van kosten / verantwoording afleggen. In geval van opschaling worden bij de applicatiebeheerders van deze systemen specifieke codes aangevraagd, zodat een specifieke registratie kan plaatsvinden.

Statusborden

In de calamiteitenruimte op het hoofdkantoor hangen whiteboards. Gedurende een calamiteitenoverleg worden daar thematisch onderdelen uit de beeld,- oordeel- en besluitvorming op 'geplot' om gedurende het overleg de belangrijkste items scherp te houden. Wat er op de borden komt, wordt door een ICO ook in het LCMS opgenomen, zij het dat in dat systeem informatie uitgebreider wordt verwerkt.

Logboeken

Logboeken zijn bedoeld om persoonlijke acties van calamiteitenfunctionarissen vast te leggen (scherp houden van eigen acties en deadlines, een goede overdracht bij aflossing door een collega, verantwoording achteraf en het kunnen evalueren).

Registratie calamiteitenoverleg

De calamiteitenteams maken gebruik van LCMS, waarin alle relevante en actuele informatie en besluiten continu worden gedeeld (dus juist ook buiten overleggen van de calamiteitenteams om). Ook besluiten, en de onderbouwing daarvan, worden vastgelegd in LCMS. De ICO²¹ heeft een centrale rol in het vullen van LCMS, zowel tijdens als buiten die overleggen om.

Op verzoek van de voorzitters van crisisteams / adviesteams kan er zo nodig een aparte verslaglegger (veelal een jurist) opgeroepen worden voor specifieke verslaglegging, bijvoorbeeld als er bestuurlijke besluitvorming met 'externe werking' plaatsvindt (naast het LCMS dat door de ICO wordt bijgehouden).

²¹ Bij een Potentiële fase 1 heeft de CMI die centrale rol, vanaf fase 1 gaat dit over naar de ICO van het betreffende team.

7 Crisismanagementproces ‘Crisiscommunicatie’

Bij elke calamiteit – groot of klein – is effectieve crisiscommunicatie cruciaal. Communicatie biedt niet alleen informatie, maar geeft ook richting, betekenis en vertrouwen. Het doel is om onrust te beperken, schade te voorkomen en handelingsperspectief te bieden. We onderscheiden drie kernelementen:

- **Informatievoorziening:** Feiten en ontwikkelingen moeten snel, juist en duidelijk worden gedeeld. Denk aan: een beknopte situatieschets, het verloop van de calamiteit, getroffen of geplande maatregelen, en een vooruitblik naar het vervolg.
- **Betekenisgeving:** Geef duiding. Wat betekent de situatie voor inwoners, medewerkers, samenwerkingspartners of het milieu? Benoem de menselijke kant en laat empathie zien. Toon dat we verantwoordelijkheid nemen en betrokken zijn.
- **Schadebeperking:** Informeer over risico's en geef duidelijke, concrete instructies. Denk aan wat mensen moeten doen (of laten) om zichzelf of anderen te beschermen.

Toepassing van de SISOS-methode

Bij crisiscommunicatie is het belangrijk dat we ons houden aan de **SISOS-methode**:

1. Signaal: Wat is er aan de hand? Benoem feitelijk het incident.
2. Impact: Wat zijn de gevolgen? Voor wie? Benoem direct de reikwijdte en ernst.
3. Specifiek: Geef gerichte en heldere informatie. Vermijd vage termen of jargon.
4. Oplossing: Welke acties worden ondernomen? Benoem de maatregelen.
5. Support: Wat kunnen mensen doen? Bied handelingsperspectief, contactinformatie en toon steun of begrip.

Deze opbouw helpt om vertrouwen te behouden of te herstellen, en voorkomt misinformatie of paniek.

Rollen en verantwoordelijkheden

Bij een (regionale) calamiteit of ramp – zoals bedoeld in de Wet veiligheidsregio's – ligt de regie over de crisiscommunicatie bij de veiligheidsregio. Zij treden op namens de overheid richting het publiek.²² In dat geval werkt het waterschap nauw samen met de sectie communicatie/voorlichting van de veiligheidsregio en/of de betrokken gemeente(n).

Het waterschap bewaakt de consistentie van de eigen communicatie en zorgt voor zorgvuldige afstemming. De eigen boodschap blijft bestaan, maar sluit aan op het centrale boodschap van de veiligheidsregio.

Interne communicatie

Naast externe communicatie is ook interne communicatie van groot belang. Medewerkers moeten weten wat er speelt, wat hun rol is, en hoe zij vragen van buitenaf kunnen beantwoorden of doorverwijzen. Heldere instructies en regelmatige updates zijn essentieel om de interne organisatie veerkrachtig te houden.

²² Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en Brabant-Noord maken gebruik van de website Brabant Alert. Via onder andere deze website worden burgers geïnformeerd over grote incidenten, rampen en crises.

Crisiscommunicatieplan²³

De praktische uitvoering van de crisiscommunicatie is uitgewerkt in het Crisiscommunicatieplan van het waterschap. Hierin staat hoe de communicatie georganiseerd is, welke middelen worden ingezet (zoals website, social media, persberichten), wie verantwoordelijk is voor woordvoering, en hoe de samenwerking met andere organisaties is ingericht.

²³ Het proces Communicatie is eigenaar van het Crisiscommunicatieplan.

8 Crisismanagementproces ‘Nafase’

Zodra de situatie het toelaat, wordt al dan niet fasegewijs afgeschaald naar de reguliere organisatie. Dat betekent niet dat daarmee alle activiteiten in het kader van de calamiteitenbestrijding zijn beëindigd. Er dient nog aandacht besteed te worden aan maatregelen die eventueel in de reguliere organisatie aandacht vragen, maar ook aan nazorg (vaak gedurende een langere termijn). Het initiatief voor het starten van de nafase ligt bij de voorzitter van het hoogst opgeschaalde calamiteitenteam. Al tijdens de opschaling wordt een coördinator nafase betrokken, zodat er een geleidelijke overgang kan plaatsvinden naar de nafase en de coördinator nafase al vroegtijdig van informatie wordt voorzien.

8.1 Overdracht reguliere organisatie

De voorzitter draagt alle openstaande acties, een overzicht van de teamevaluatie aan het eind van de opschaling en aanbevelingen daaruit via het ‘overdrachtsformulier’ over naar het directieteam (DT). Daarnaast wordt in het overdrachtsformulier beschreven wie de coördinator nafase is en hoe de nafase wordt vormgegeven. Tevens wordt een memo voor het DB toegevoegd, met daarin de bestuurlijk relevante punten uit de calamiteit. In het DT vindt vervolgens besluitvorming plaats over het overdrachtsformulier en wordt verdere opvolging van de acties en aanbevelingen in de organisatie belegd. Bij het opstellen van het overdrachtsformulier worden de managers, van de processen waar acties aan worden toebedeeld, geïnformeerd. Streven is om de overdracht uiterlijk binnen één week na afschaling richting het DT te laten plaatsvinden. Indien nodig wordt in de overdracht ook de afstemming met partners betrokken zoals gemeenten of veiligheidsregio’s.

8.2 Evaluatie

Elke calamiteit eindigt met een After Action Review (AAR), per team met de betrokken medewerkers. De AAR is nog onderdeel van de feitelijke opschaling, uitgangspunt is dat pas wordt afgeschaald als de AAR heeft plaatsgevonden. In de AAR worden tips en tops gedeeld die verwerkt worden in het overdrachtsformulier. Na elke calamiteit vindt afstemming plaats met de portefeuillehouder crisisbeheersing, in een PHO, om te bepalen of er bestuurlijke behoefte is aan een nadere evaluatie of dat de informerende memo voor het DB in de behoefte voorziet. Indien wordt besloten om de calamiteit nader te evalueren wordt namens het proces Calamiteitenzorg een opdracht verstrekt aan het proces Planning & Control die de evaluatie voor haar rekening neemt. Afhankelijk van de aard en behoefte wordt de scope en het doel van de evaluatie bepaald, een geschikte vorm voor een uitgebreidere evaluatie bepaald en wordt er vervolgens geëvalueerd. Er wordt geen vast evaluatiestramien gehanteerd om flexibel te zijn in wat daadwerkelijk nodig is. Indien geëvalueerd wordt, is dat in beginsel om te leren. Als er geëvalueerd moet worden om verantwoording af te leggen (richting bestuur of evt. derden zoals inspecties) dan wordt daarvoor een apart evaluatietraject opgezet.

9 Relevante crisispartners

Voor het in beeld brengen van alle belangen en belanghebbenden die betrokken zijn bij op een calamiteit wordt gedurende de calamiteit op ieder niveau een netwerkanalyse uitgevoerd. Het kan gaan om partners in de bestrijding, om gedupeerden maar ook om overige partijen (bijv. media, belangenorganisaties, lokale samenwerkingsverbanden van bewoners en bedrijven). In de bestuurlijke netwerkkarten is inzichtelijk gemaakt welke partijen bij welke scenario's een wettelijke taak hebben en hoe die zich tot elkaar verhouden. In de analyse wordt bekeken welke rol een netwerkpartner heeft, welke bevoegdheid, wat diens belang is en dergelijke. In algemene zin, maar ook specifiek met betrekking tot besluiten die het waterschap neemt of nodig heeft van anderen en bijvoorbeeld consequenties van bepaalde maatregelen voor de netwerkpartners.

Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit, kunnen onder anderen de volgende partijen actief zijn in het netwerk waarmee een specifieke samenwerking vereist is of waarvoor extra aandacht voor nodig is (niet limitatief):

- (Waakvlam)aannemers;
- Belangenverenigingen/groepen;
- BrabantAlert;
- Brancheverenigingen;
- Brandweer;
- Crisis Informatie Centrum (Rijkswaterstaat);
- Commissaris van de Koning;
- Departementaal Coördinatiecentrum (DCC) van een specifiek ministerie;
- Drinkwaterbedrijven;
- Energiebedrijven (energieleveranciers en netbeheerders);
- Gemeenschappelijk waterschapslaboratorium AQUON;
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD);
- Gemeenten;
- Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)
- Openbaar Ministerie (OM);
- Inspectie Justitie en Veiligheid (IJV);
- Media (sociale media, landelijke en regionale media);
- Natuurorganisaties;
- Nationaal Crisis Centrum (NCC);
- Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA);
- Omgevingsdiensten;
- Overheden (waterbeheerders) in België;
- Politie;
- Provincie Noord-Brabant;
- Regionale Meldkamers;

- Rijksoverheden (Ministeries van Justitie en Veiligheid en Infrastructuur en Waterstaat);
- Rijkswaterstaat Zuid-Nederland;
- Unie van Waterschappen
- Veiligheidsregio's Brabant-Noord, Midden- en West-Brabant en Brabant-Zuidoost;
- Watermanagement Centrum
- Waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, Limburg.

9.1 Bijstand door derden

Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC)²⁴

Bij calamiteiten van grotere omvang, kan het LOCC (Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum) verzocht worden een coördinerende taak uit te voeren om tot effectieve verdeling en inzet van middelen te komen. Het aanvragen van deze vorm van steun dient door de watergraaf te worden gedaan.

Defensie

'Militaire steunverlening in het openbaar belang' is steun vanuit de krijgsmacht op grond van de 'Regeling militaire steunverlening in het openbaar belang', voor situaties waarin dat openbaar belang in het geding is. Er is daarbij een aantal zaken van essentieel belang, onder andere:

- De aanvrager is altijd een bestuursorgaan;
- Het is altijd in het kader van het openbaar belang;
- Aan de militaire steunverlening zijn kosten verbonden. Deze komen voor rekening van de aanvrager;
- De operationele leiding berust bij een door de minister van Defensie aangewezen (militaire) commandant (niet bij de aanvrager of het lokaal gezag);
- Er kan niet op een andere wijze invulling worden gegeven aan de aanvraag (bijvoorbeeld middels een opdracht aan civiele marktpartijen);
- De steunverlening is niet afdwingbaar (in tegenstelling tot bijstand).

Militaire steunverlening kan bijvoorbeeld worden aangevraagd in geval van:

- (Nationale) uitputting van reguliere middelen;
- Unieke defensiemiddelen die direct nodig zijn om de calamiteit te bestrijden;
- De directe behoefte aan een grote hoeveelheid eenheden die in een dergelijke omvang niet door andere organisaties (direct) te organiseren valt;
- Aflossing bij langdurige inzet (niet spoedeisend).

De aangeboden diensten zijn opgenomen in de catalogus Nationale Operaties. Het betreffende bestuursorgaan (de watergraaf) vraagt de benodigde middelen aan via de

²⁴ Naar verwachting gaat het bestaande LOCC in 2026 over in KCR2 (Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk). Hiermee wordt een brug geslagen tussen landelijke en regionale crisispartners.

burgemeester of voorzitter van de veiligheidsregio bij de minister van Justitie en Veiligheid (via het LOCC). Dit verzoek zal worden voorgelegd aan het ROT, die de verdere verbinding met het LOCC vormt.

Unie van Waterschappen

De Unie van Waterschappen (UvW) heeft het 'Handboek Bijstand Waterschappen 2024' opgesteld. In dit handboek is de procesgang van bijstand tijdens (dreigende) rampen of crisis door of aan waterschappen beschreven. De UvW is het centrale loket waar bijstandsaanvragen binnen komen en kan daarna een Waterschaphulpteam (WHT) formeren. Het WHT ondersteunt onder andere de aanvrager bij het vinden van bijstand en de overige waterschappen bij het leveren van bijstand. Het handboek voorziet in een juridisch en financieel kader, welke vormen van bijstand er zijn (personeel, materieel, expertise) en hoe de coördinatie van de bijstand verloopt.

Hulpvraag vanuit eigen waterschap

Indien bijstand van andere waterschappen nodig is, wordt contact opgenomen met de dienstdoende crisiscoördinator van de UvW²⁵. Dit wordt gedaan door de Leider WOT. Er worden ad hoc afspraken gemaakt over praktische zaken zoals hoeveelheden, aard en locatie van inzet, tijdsduur, transport en dergelijke. Het definitieve besluit over het wel of niet beschikbaar stellen van mensen en/of middelen ligt bij de hulpverlenende waterschappen zelf.

Hulpvraag voor het waterschap

Een hulpverzoek van een ander waterschap of crisispartner kan binnen komen in de situatie dat het waterschap:

- Niet is opgeschaald: de beslissingsbevoegdheid (en vervolgens afhandeling daarvan) ligt bij de manager van het proces die de gevraagde capaciteit kan leveren;
- Wel is opgeschaald: de beslissingsbevoegdheid ligt in eerste instantie bij de Leider WOT. Als het verzoek leidt tot interne knelpunten in de procesvoering (manager(s)) of in de calamiteitenbestrijding (Leider WOT), maar het verzoek dient een groot maatschappelijk belang, ligt het besluit bij de watergraaf.

²⁵ Contactgegevens van de dienstdoende crisiscoördinator UvW staan in de contactengids.

10 Middelen

10.1 Calamiteitenteams

Alarmeringssysteem

Een geautomatiseerd alarmeringssysteem ondersteunt de calamiteitenorganisatie bij het alarmeren en informeren van medewerkers. De CMI bedient het systeem. In opdracht van de voorzitters van de calamiteitenteams alarmeert de CMI de benodigde vakgroepen. Bij elke opschaling wordt tevens een informatiebericht verzonden, niet alleen naar de benodigde vakgroepen maar naar alle medewerkers in de calamiteitenorganisatie. Op deze wijze worden alle collega's tegelijkertijd geïnformeerd over de opschaling en worden verwezen naar LCMS om de calamiteit te kunnen volgen.

Calamiteitenruimtes

De ruimte 1A5 is als calamiteitenruimte ingericht, met statusborden, flipovers, tv-scherm, digitale vergaderfaciliteiten, een tafelopstelling in U-opstelling etc. Tijdens een calamiteit wordt deze ruimte per direct leeggemaakt zodat de calamiteitenteams hier gebruik van kunnen maken. Dit geldt gedurende de hele calamiteit, collega's met bestaande reserveringen in 1A5 worden verzocht gebruik te maken van andere ruimtes. Het proces Facility Management kan hierin ondersteunen.

Daarnaast worden de ruimtes van het WKC / WOC, op de eerste verdieping, leeggemaakt zodat men daar buiten de calamiteitenvergaderingen om kan samenwerken ten behoeve van de calamiteit. Collega's die daar een werkplek hebben gereserveerd worden verzocht elders een werkplek te zoeken.

Uitwijkruimte

In het geval dat de calamiteitenteams (en overige ondersteuning) door bijvoorbeeld brand of anderszins niet meer op het hoofdkantoor van het waterschap terecht kunnen, wordt ad hoc een andere ruimte gezocht (bijvoorbeeld andere gebouwen van het waterschap, collega waterschappen of andere overheden). In dit geval dient direct Facility management en ICT te worden ingeschakeld om dit verder te organiseren.

Calamiteitenkast

Naast calamiteitenruimte 1A5 is een calamiteitenkast aanwezig, waarin diverse middelen beschikbaar zijn (bijvoorbeeld papieren versies van de calamiteiten-(bestrijding)plannen, vergaderagenda's, schrijfblokken, kaartmateriaal en dergelijke). Bij de receptie is de sleutel beschikbaar.

Laptops

Alle waterschap medewerkers hebben een persoonlijke laptop tot hun beschikking. De CMI's, ICO's, Leiders WRT en adviseurs crisisbeheersing beschikken daarnaast over een 4G mogelijkheid in hun laptop.

Noodcommunicatievoorziening

Het waterschap beschikt over het zogenaamde noodcommunicatievoorziening (NCV²⁶), die bij uitval van de reguliere telefoonverbindingen beschikbaar blijft. Dit toestel is geplaatst bij de receptie. Daarmee is communicatie naar de belangrijkste crisispartners in de calamiteitenbestrijding geborgd (het gaat om één telefoon- en faxnummer op één toestel).

Gebouwenbeheer

Buiten kantoortijden is het via alarmering van gebouwenbeheer mogelijk om op zeer korte termijn het hoofdkantoor en daarmee de calamiteitenruimtes beschikbaar te hebben.

Catering

Voor de calamiteitenteams op het hoofdkantoor, kan bijstand worden gevraagd aan het proces Facility Management om te voorzien in catering. De Leider WRT neemt hierin zo nodig het initiatief. Op de buitenlocaties worden ten tijde van calamiteiten ad hoc afspraken gemaakt met lokale cateraars.

Facility Management

De meeste voorzieningen zijn standaard beschikbaar in de diverse ruimtes. Desondanks kan het wenselijk zijn een aantal voorzieningen ad hoc toe te voegen. Hiervoor kunnen de teams zich richten tot het proces Facility Management.

Bij ernstige calamiteiten is receptiebezetting wenselijk (ontvangst en doorgeleiding bezoekers, aannname telefoon, reproductiewerkzaamheden en dergelijke). Dit wordt gefaciliteerd door het proces Facility Management.

10.2 Veldbestrijding

Voor de technische bestrijdingsmaatregelen in het veld beschikken de reguliere processen over specifieke middelen (noodpompen, zandzakken, oliebooms en dergelijke). Zij voeren daarover ook het eigen beheer. Veelal zijn deze middelen opgeslagen op steunpunten of RWZI's.

²⁶ NCV wordt als dienst aangeboden door KPN, onder een raamovereenkomst met Ministerie van Justitie en Veiligheid.

11 **Kwaliteitsborging**

De kwaliteit van de calamiteitenorganisatie, zowel de voorbereiding op, als de werkelijke bestrijding zelf en de nazorg, zijn geborgd in het proces Calamiteitenzorg. Dit omvat het geheel aan voorbereidingen op calamiteiten (zoals opleiden, trainen en oefenen, het maken en onderhouden van plannen en het evalueren). Feitelijk wordt hiermee vormgegeven aan de PDCA-cyclus ('Deming cirkel'):

- Plan: opstellen en onderhouden van plannen (calamiteitenplan, bestrijdingsplannen en supplementen), organiseren van specifieke kennis en vaardigheden in relatie tot crisisbeheersing en het organiseren van bereik- en beschikbaarheid (bemensing).
- Do: bestrijden van calamiteiten en het uitvoeren van oefeningen.
- Check: evalueren van calamiteiten en oefeningen en adviseren over gewenste / noodzakelijke verbeteringen.
- Act: aanpassen van plannen en het oefenen.

De manager Calamiteitenzorg is verantwoordelijk voor de regie op de voorbereidende activiteiten ten behoeve van de calamiteitenorganisatie. De voorbereiding op calamiteiten vraagt echter iets van vele processen. Daarom betreft hij hierbij waar nodig de managers van die processen. Hij legt verantwoording af aan de directeur Calamiteitenzorg. Deze directeur stemt zo nodig op directieniveau af en bewaakt de lijn naar het bestuur. Daarmee is de relatie tussen de ambtelijke en bestuurlijke organisatie geborgd. De manager wordt hierbij ondersteund door:

- Adviseurs crisisbeheersing: belast met de dagelijkse regie op activiteiten (preparatie);
- Een klankbordgroep en managementoverleg Crisisbeheersing: de integraliteit van activiteiten, wordt geborgd (afgestemd) in zowel de klankbordgroep Crisisbeheersing als in het managementgroep Crisisbeheersing, waarin respectievelijk adviseurs en managers van diverse betrokken processen/vakgroepen zitting hebben;
- Het proces Planning en Control dat zo nodig evaluaties en audits kan verzorgen.

Bijlage A Verzendlijst

INTERN:

Voor waterschapsmedewerkers en de leden van het dagelijks bestuur is het calamiteitenplan digitaal ontsloten via Spraakwater en Ibabs. In de calamiteitenkasten en op alle steunpunten liggen analoge versies.

EXTERN:

Voor alle externe relaties, burgers en bedrijven is het calamiteitenplan desgewenst op te vragen via www.dommel.nl De partijen in onderstaande tabel worden hierover geïnformeerd.

Algemeen Bestuur van Waterschap De Dommel	Landelijk Operationeel Coördinatie centrum
Brabant Water	Nationaal Crisis Centrum
Defensie Regionaal Militair Commando Zuid	Landelijke coördinatiecommissie overstromingsdreiging
Departementaal Coördinatie Centrum	Provincie Noord-Brabant, CdK
Meldkamer Oost-Brabant	Provincie Noord-Brabant, GS
Meldkamer Zeeland / Midden- en West Brabant	Rijkswaterstaat Zuid-Nederland
Veiligheidsregio Brabant-Noord	Unie van Waterschappen
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Waterschap Aa en Maas
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Waterschap Brabantse Delta
Vlaamse Milieumaatschappij (België)	Waterschap Limburg
Watering De Dommelvallei (België)	Provincie Limburg (België)
Gemeente 's-Hertogenbosch	Gemeente Hilvarenbeek
Gemeente Alphen-Chaam	Gemeente Laarbeek
Gemeente Baarle-Nassau	Gemeente Loon op Zand
Gemeente Bergeijk	Gemeente Meierijstad
Gemeente Best	Gemeente Nuenen
Gemeente Bladel	Gemeente Oirschot
Gemeente Boxtel	Gemeente Oisterwijk
Gemeente Cranendonck	Gemeente Reusel de Mierden
Gemeente Eersel	Gemeente Sint-Michielsgestel
Gemeente Eindhoven	Gemeente Someren
Gemeente Geldrop-Mierlo	Gemeente Son en Breugel
Gemeente Goirle	Gemeente Tilburg
Gemeente Haaren	Gemeente Valkenswaard
Gemeente Heeze-Leende	Gemeente Veldhoven
Gemeente Helmond	Gemeente Vught
Gemeente Heusden	Gemeente Waalre

Bijlage B Lijst van afkortingen

AAR	After Action Review	ICO-WRT	Informatiecoördinator Waterschap Respons Team
AB	Algemeen Bestuur	ICT	Informatie en Communicatie Technologie
AC-W	Algemeen Commandant Waterschap	IJV	Inspectie Justitie en Veiligheid
ARB-er	Ambtenaar Rampen Bestrijding	J&V	Justitie en Veiligheid
AOV-er	Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid	KCC	Klant Contact Centrum
CACO	Calamiteiten Coördinator	LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
CBP	Calamiteitenbestrijdingsplan	MCCb	Ministeriële Commissie Crisisbeheersing
CdK	Commissaris van de Koning	NLA	Nederlandse Arbeidsinspectie
CMI	Coördinator Meldingen en Incidenten	NCC	Nationaal Crisis Centrum
CoPI	Commando Plaats Incident	NCV	Noodcommunicatievoorziening
CP	Calamiteitenplan	NCW	Netcentrisch Werken
CZ	Calamiteitenzorg	OM	Openbaar Ministerie
DB	Dagelijks bestuur	OvD-W	Officier van Dienst Waterschap
DCC	Departementaal Coördinatie Centrum	PBOB	Proces-, Beeld-, Oordeel- en Besluitvorming
DT	Directieteam	RBT	Regionaal Beleidsteam
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam	RCP	Regionaal Crisisplan
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening Organisatie in de Regio	RDO	Regionaal Droogte Overleg
GMK	Gemeenschappelijke meldkamer	ROT	Regionaal Operationeel Team
GRIP	Gecoördineerde regionale incident bestrijdingsprocedure	RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
IM	Informatiemanager	WBT	Waterschap Beleidsteam
ICCb	Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing	WHT	Waterschap Hulp Team
ICO WBT	Informatiecoördinator Waterschap Beleid Team	WK	Waterketen
ICO WOT	Informatiecoördinator Waterschap Operationeel Team	WOT	Waterschap Operationeel Team
		WRT	Waterschap Respons Team
		WS	Watersysteem